

V Bruseli 22. 5. 2017
COM(2017) 500 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE,
RADE, EURÓPSKEJ CENTRÁLNEJ BANKE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU
A SOCIÁLNEMU VÝBORU, VÝBORU REGIÓNOV A EURÓPSKEJ INVESTIČNEJ
BANKE**

Európsky semester 2017: odporúčania pre jednotlivé krajiny

1. ÚVOD

Európske hospodárstvo sa v reakcii na rozsiahle výzvy ukázalo ako odolné. V roku 2016 hospodárstvo EÚ i hospodárstvo eurozóny narástlo takmer o 2 %. Zamestnanosť v EÚ dosiahla úroveň 232,9 milióna osôb, čo je historicky najvyššia zaznamenaná hodnota. Hospodárska prognóza Európskej komisie z jari 2017¹ ukazuje, že verejné financie sa naďalej zlepšujú: deficit verejných financií v eurozóne, ktorý bol pred niekoľkými rokmi nad úrovňou 6 %, má tento rok podľa očakávaní dosiahnuť 1,4 % a pomer dlhu k HDP má po rokoch prudkého stúpania tento rok podľa očakávaní pomaly klesnúť na úroveň tesne pod 90 %. Hospodársky rast profituje z odolnosti domácich faktorov, podporných hospodárskych politík vrátane akomodačnej menovej politiky a nereštriktívnej fiškálnej politiky, z postupného zlepšovania celosvetového obchodu a pomerne priaznivého výmenného kurzu eura. Hospodársky rozvoj však naďalej brzdí slabá produktivita a následky krízy vrátane pretrvávajúcich nerovností a rozdielov v jednotlivých krajinách. Neistota vyplývajúca hlavne z vonkajších faktorov zostáva vysoká a treba posilniť potenciálny rast.

S cieľom posilniť pozitívne trendy a konvergenciu v EÚ musia byť hospodárstva konkurencieschopnejšie, odolnejšie, inkluzívnejšie a inovatívnejšie. To je cieľom odporúčaní vydaných v rámci európskeho semestra koordinácie hospodárskych politík. Reformy sa ľahšie uskutočňujú v prostredí, ktoré im je priaznivo naklonené, a sú nevyhnutné na udržanie súčasných pozitívnych hospodárskych a sociálnych trendov i na podporu modernizácie našich hospodárstiev. Dobre navrhnuté a vo vhodnom poradí uskutočňované reformy, v ktorých sú zároveň zohľadnené distribučné vplyvy, by mali slúžiť na to, aby občania a podniky EÚ dokázali prispievať k rastu, podporovať konvergenciu a profitovať z nich pri minimalizácii prípadných nepriaznivých účinkov zmeny. Vykonanie týchto reforiem zároveň pomôže zvýšiť konvergenciu v EÚ i eurozóne, a to aj posilnením ich odolnosti.

V reformách musí byť náležite zohľadnená osobitná sociálno-ekonomická situácia a problémy každého členského štátu. Od roku 2010 bolo prijatých viacero významných reforiem trhu práce, a to najmä v niektorých krajinách, ktoré boli krízou najviac zasiahnuté. Tieto reformy pomohli zvýšiť adaptačnú kapacitu ekonomík, obnoviť konkurencieschopnosť a zvýšiť zamestnanosť. Ďalšie reformy boli zamerané na zlepšenie podnikateľského prostredia a spôsobu, akým fungujú finančné trhy a trhy s výrobkami. V poslednom období sa pozornosť čoraz viac venuje odklonu od zdaňovania práce, ako aj modernizácii sociálnych politík a parametrov trhu práce s cieľom zlepšiť ich fungovanie a dosiahnuť spravodlivé rozdelenie prínosov vyplývajúcich pre spoločnosť z hospodárskeho rastu. Treba však vyvinúť ďalšie úsilie, najmä pri reforme trhov s výrobkami a službami a pri modernizácii verejnej

¹ Národné programy sú k dispozícii na adrese:

https://ec.europa.eu/info/2017-european-semester-national-reform-programmes-and-stability-convergence-programmes_en a hospodárska prognóza Komisie z jari 2017 z 11. mája 2017 na adrese: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-performance-and-forecasts/economic-forecasts/spring-2017-economic-forecast_en

správy, čo sú dôležité oblasti pre uľahčenie prílevu investícií a pre vyššiu úroveň integrácie obchodu a konkurencieschopnosti.

Reformami sa zároveň musí zabezpečiť dlhodobejšia udržateľnosť oživenia hospodárstva a zlepšenie schopnosti čeliť budúcim hospodárskym a spoločenským výzvam. To si vyžaduje väčšie zameranie na reformy, ktoré uľahčujú prílev investícií do sociálnej infraštruktúry, vzdelávania, vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve a celoživotného vzdelávania. Zároveň sú potrebné ďalšie reformy zamerané na podporu výskumno-inovačnej schopnosti a zvyšovanie produktivity. Takéto reformy by mohli prospieť tým členským štátom, ktoré sa snažia dohnať rozdiely oproti vyspelejším ekonomikám a na ktoré je vyvíjaný čoraz väčší tlak, aby sa zamerali skôr na špecializáciu na znalostné odvetvia. Zároveň by mohli pomôcť krajinám s chronicky nízkym rastom produktivity. Okrem toho by sa mala osobitná pozornosť venovať celkovej efektívnosti systému sociálneho zabezpečenia a systému daňových úľav. V krajinách, v ktorých existujú nadmerné úspory a nízke investície, sú potrebné dodatočné investície, aby sa zabezpečila budúca hospodárska prosperita, a to najmä vzhľadom na starnutie obyvateľstva.

Stále existuje množstvo obmedzení, ktoré majú negatívny vplyv na činnosti podnikov. Prílev zahraničných priamych investícií je naďalej nízky a integrácia a diverzifikácia obchodu v niektorých častiach hospodárstva EÚ sú stále slabé. V niektorých odvetviach služieb pretrvávajú obmedzenia týkajúce sa odborných služieb, neprimerané regulačné požiadavky a zaťažujúce administratívne postupy. Trhy verejného obstarávania stále charakterizuje fragmentácia a neefektívnosť. Tieto faktory ďalej sťažujú integráciu obchodu na vnútornom trhu a spomaľujú integráciu hodnotových reťazcov podnikov, pretože z nich podnikom vyplývajú dodatočné náklady alebo obmedzujú ich prístup na trhy. Ak by sa posilnila inovácia a produktivita a znížili rozdiely v ekonomickej výkonnosti firiem, odvetví a regiónov, vytvoril by sa priestor pre dynamický rozvoj miezd a zlepšovanie disponibilných príjmov domácností.

Kľúčovou súčasťou reformných snáh musia byť sociálne priority. Ako bolo uvedené v Bielej knihe o budúcnosti Európy a v Diskusnom dokumente o sociálnom rozmere Európy do roku 2025, hospodárske oživenie je v rámci spoločnosti a regiónov stále nerovnomerne rozložené. Naliehavou prioritou je naďalej riešenie následkov krízy, počínajúc dlhodobou nezamestnanosťou až po vysoké úrovne verejného a súkromného dlhu. Na podporu sociálnej spravodlivosti, zmiernenie nerovnosti medzi príjmami a podporu konvergenzie smerom k lepším výsledkom sú potrebné štrukturálne reformy. Pri návrhu a implementácii reformného programu by sa mal brať ohľad na jeho sociálne priority a následky.

V snahe pomôcť riešiť niektoré z týchto problémov a usmerniť ďalšiu konvergenciu Komisia predložila svoj návrh európskeho piliera sociálnych práv. Cieľom tohto piliera je zadefinovať základné zásady na podporu dobre fungujúcich a spravodlivých trhov práce a systémov sociálneho zabezpečenia. Tento pilier je

navrhnutý ako kompas pre obnovu procesu konvergenzie. V rámci analýzy a odporúčaní európskeho semestra sa budú zohľadňovať a podporovať zásady zakotvené v tomto pilieri tak, že sa pokrok dosiahnutý pri ich implementácii bude posudzovať, monitorovať a porovnávať. Vo viacerých oblastiach dôjde k referenčnému porovnávaniu a výmene osvedčených postupov. Pokrok sa bude sledovať aj pomocou porovnávacieho prehľadu sociálnych ukazovateľov.

V rámci európskeho semestra a odporúčaní pre jednotlivé krajiny sa členským štátom poskytujú ročné usmernenia týkajúce sa ich reforiem. Odporúčania pre členské štáty sú každoročne prispôbované tak, aby v nich bol zohľadnený dosiahnutý pokrok a meniace sa prostredie, pričom dôsledne vychádzajú zo širších priorít vytýčených v správe predsedu Komisie o stave Únie a z ročného prieskumu rastu. V prípade krajín eurozóny sú v nich zohľadnené aj odporúčania týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny. Koherentnosť a konzistentnosť medzi odporúčaniami pre eurozónu a odporúčaniami pre jednotlivé krajiny má zásadný význam na zabezpečenie toho, aby sa na úrovni eurozóny dosiahol vhodný súbor politík a aby sa do procesu tvorby politiky vhodne premietli účinky presahu medzi jednotlivými krajinami eurozóny. Širšia a dlhodobejšia vízia stratégie Európa 2020 a ciele udržateľného rozvoja 2030 sú dôležité pre každoročné usmerňovanie opatrení a sú plne integrované do európskeho semestra.

Komisia prijala konkrétne kroky na zlepšenie a podporu implementácie reforiem členskými štátmi a ich zodpovednosti za ne. Podobne ako v predchádzajúcich rokoch vychádzajú odporúčania z komplexného viacúrovňového dialógu s Európskym parlamentom, národnými parlamentmi, verejnými orgánmi členských štátov, sociálnymi partnermi, občianskou spoločnosťou a inými kľúčovými zainteresovanými stranami. Komisia po prvýkrát konzultovala návrhy správ o jednotlivých krajinách (ktoré boli uverejnené vo februári²) s členskými štátmi, čím sa posilnilo spoločné chápanie kľúčových hospodárskych a sociálnych priorít. Komisia zároveň uskutočňuje pravidelné konzultácie so sociálnymi partnermi na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni a vyzvala členské štáty, aby venovali väčšiu pozornosť príspevku vnútroštátnych sociálnych partnerov. To okrem iného znamená, že by mali byť viac zapájaní do vypracúvania národných programov reforiem a mali by sa s nimi konzultovať kľúčové míľniky európskeho semestra. Vo svojich návrhoch tohoročných odporúčaní pre jednotlivé krajiny sa Komisia zameriava aj na otázky, ktoré si vyžadujú najnaliehavejšiu pozornosť.

² Pozri https://ec.europa.eu/info/publications/2017-european-semester-country-reports_en

2. CELKOVÝ POKROK V OBLASTI REFORIEM A NÁPRAVY NEROVNOVÁH

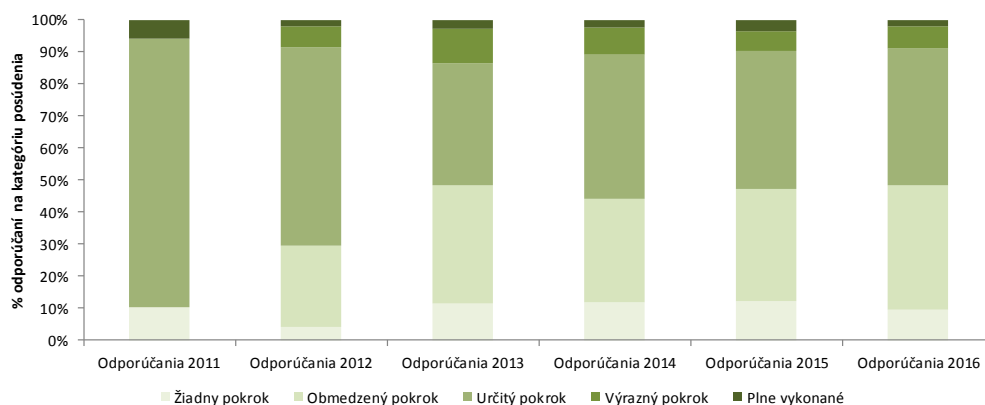
Skúsenosti z posledných niekoľkých rokov potvrdzujú, že členské štáty sú odhodlané aktívne uskutočňovať štrukturálne reformy. Pokrok pri vykonávaní každého odporúčania pre jednotlivé krajiny možno najzreteľnejšie vidieť, ak sa pozrieme na celé obdobie od prijatia príslušného odporúčania. Veľká väčšina reforiem zaznamenala výrazný pokrok, no tempo a hĺbka, s akou boli v jednotlivých členských štátoch vykonané, sa líšia. V snahe uľahčiť zodpovednosť za reformy v členských štátoch a prispieť k ich lepšiemu vykonávaniu Komisia presunula zameranie na kľúčové prioritné oblasti makroekonomického a sociálneho významu. V posledných vydaniach európskeho semestra sa odporúčania začali viac zameriavať na reformné kroky, ktoré možno vykonať v lehote 12 – 18 mesiacov. Zatiaľ čo tento časový rámec je dôležitý, aby sa veci dostali do pohybu a iniciovali sa prvé kroky, zároveň sťažuje vierohodné posúdenie: zo skúseností vyplýva, že k reformám často dochádza postupne v priebehu dlhšieho časového obdobia a ich vplyv treba merať počas niekoľkých rokov.

V prípade približne dvoch tretín odporúčaní pre jednotlivé krajiny vydaných do roku 2016 sa dosiahol aspoň „určitý pokrok“. Od roku 2011 Rada každoročne vydáva súbor odporúčaní pre každý členský štát. Cílené reformy sú často ďalekosiahle a ich príprava a implementácia v súlade s vnútroštátnou praxou si vyžadujú čas. Aby sa dospelo k čo najlepším výsledkom v oblastiach, ktorých sa odporúčania týkajú, musia vlády, národné parlamenty, sociálni partneri, iné zainteresované strany a jednotliví občania problematike venovať čas, diskutovať o nej a analyzovať ju. Často sú potrebné kompromisné riešenia, ktorým sa dosahuje správna rovnováha medzi rozličnými ekonomickými, sociálnymi, inštitucionálnymi a politickými aspektmi.

Pokrok pri vykonávaní odporúčaní z minulých rokov je výrazne väčší než pri odporúčaníach, ktoré boli vydané pred menej než jedným rokom. To potvrdzuje, že vykonanie reforiem si žiada čas a že tento proces je dôležité posudzovať v strednodobom časovom horizonte a nie len z krátkodobého hľadiska. Z viacročného hľadiska došlo k najväčšiemu reformnému pokroku v politickej oblasti týkajúcej sa fiškálnej politiky a fiškálneho riadenia, ako aj v oblasti finančných služieb. Týka sa to hlavne úsilia dosiahnutého pri prekonávaní hospodárskej a finančnej krízy, pretože muselo dôjsť k odstráneniu vysokých úrovní dlhu a deficitu a finančný sektor sa musel stabilizovať. V mnohých krajinách boli prijaté významné opatrenia na zlepšenie udržateľnosti dôchodkových systémov. Oblasťami, v ktorých bolo napredovanie pomalšie, sú zdravotníctvo a dlhodobá starostlivosť, rozširovanie daňového základu, zlepšovanie podnikateľského prostredia, prístup k financovaniu a hospodárska súťaž v oblasti služieb. Niektoré z nich sú dlhodobými prioritami, ktoré sa v dôsledku rastúcich demografických výziev stanú naliehavejšími a ktoré by sa mohli vystupňovať, ak by rast zostal mierny. Od začiatku európskeho semestra v roku 2011 sa tempo pokroku – posudzované rok po prijatí príslušných odporúčaní – mierne

spomaľuje. Čiastočne to môže byť dôsledkom toho, že ako prvé boli realizované politicky jednoduchšie reformy, a dôsledkom toho, že s krízou sa spájala väčšia miera naliehavosti. Po vykonaní odporúčaní pre jednotlivé krajiny z roku 2016 však došlo k pozastaveniu tohto trendu.

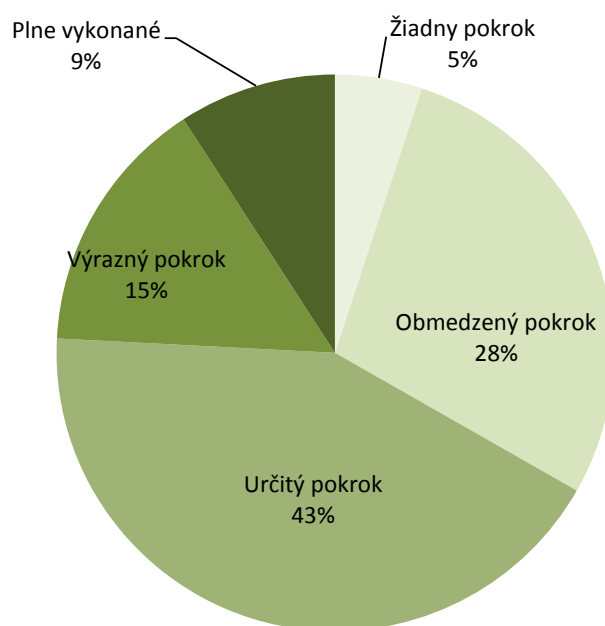
Obrázok 1: Vykonávanie odporúčaní pre jednotlivé krajiny: ročné posúdenie v každom po sebe nasledujúcom roku od roku 2011

* 2011-2012: rozličné kategórie posúdenia odporúčaní pre jednotlivé krajiny

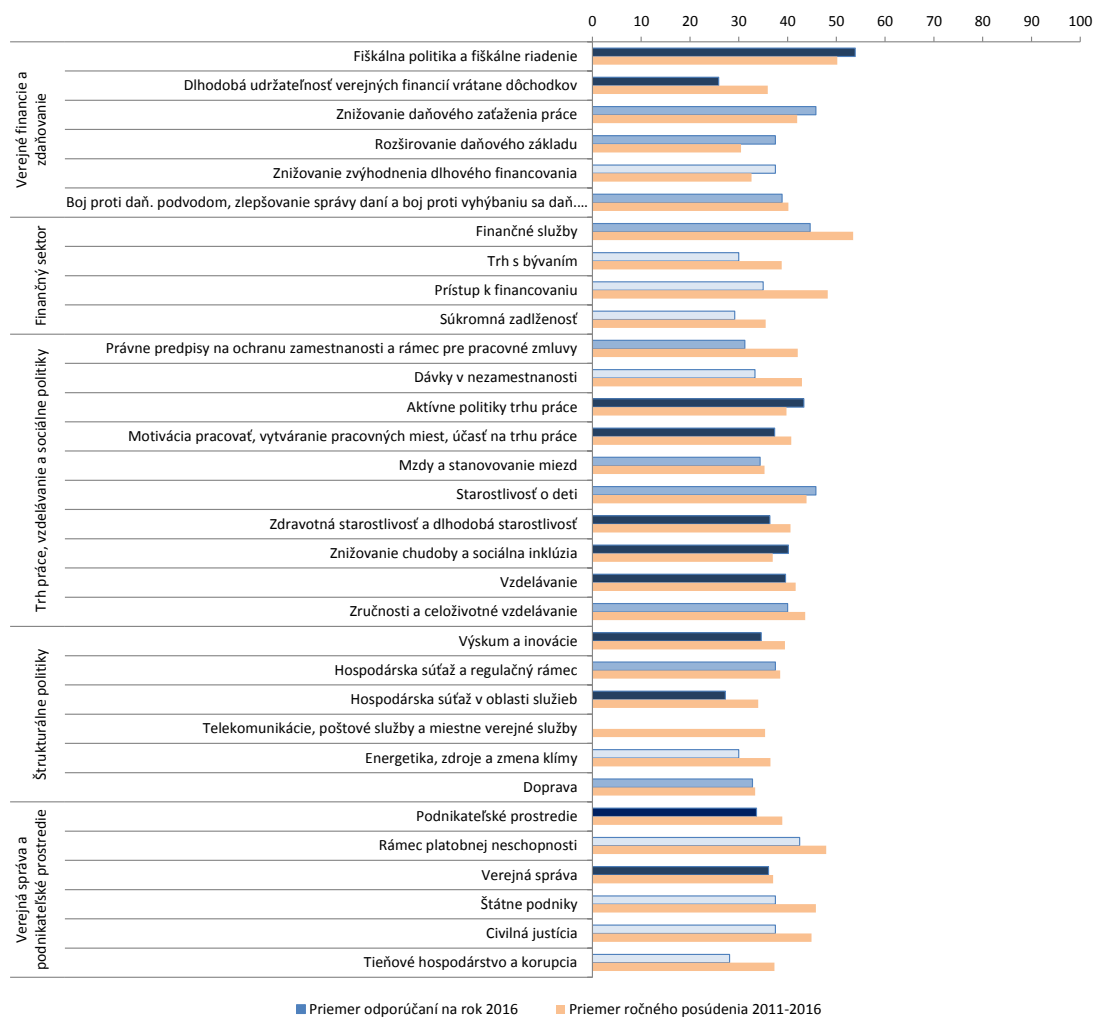
** Celkové posúdenie odporúčaní pre jednotlivé krajiny v súvislosti s fiškálnou politikou zahŕňa súlad s Paktom stability a rastu.

Obrázok 2: Celkové vykonávanie odporúčaní pre jednotlivé krajiny v rokoch 2011 – 2016 do dnešného dňa (viacročné posúdenie)

Od prijatia minuloročných odporúčaní pre jednotlivé krajiny dosiahli členské štáty najväčší pokrok v oblastiach fiškálnej politiky a fiškálneho riadenia, ako aj v oblasti aktívnych politik trhu práce. Boli prijaté kroky v oblasti politiky zdaňovania (zníženie daňového zaťaženia práce), trhu práce a sociálnych politík (najmä pokiaľ ide o znižovanie chudoby, sociálne začlenenie a starostlivosť o deti) a finančných služieb. Medzi oblasti, ktoré vykazujú najmenší pokrok, patrí dlhodobá udržateľnosť verejných financií, hospodárska súťaž v oblasti služieb a podnikateľské prostredie. Celkovo tak možno konštatovať, že členské štáty naďalej vynakladajú úsilie na vykonávanie reforiem, no úroveň pokroku je pri väčšine politických oblastí identifikovaných v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny z roku 2016 „obmedzená“, resp. „mierna“. Preto ešte stále treba vynaložiť veľké úsilie pred tým, než dôjde k úplnému vykonaniu reforiem a k dosiahnutiu hmatateľných výsledkov pre občanov a spoločnosti.

Obrázok 3: Posúdenie pokroku dosiahnutého pri plnení odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2016, podľa oblasti politiky

Určené 1 až 5 členským štátom

Náprava makroekonomických nerovnováh pokračuje, čo odzrkadľuje pokrok dosiahnutý pri vykonávaní príslušných reforiem, no táto náprava je v jednotlivých krajinách EÚ značne asymetrická, a to v tom zmysle, že ďalší pokrok dosiahli práve krajiny, ktoré disponujú vonkajším deficitom, resp. dlhom. V niektorých iných krajinách pritom pretrvávajú výrazné prebytky bežného účtu. Z toho vyplývajúci pretrvávajúci prebytok bežného účtu eurozóny tak odzrkadľuje dynamiku súhrnného dopytu, ktorá naďalej zaostáva za ekonomickou činnosťou. Celková inflácia je navyše na historicky nízkych úrovniach. Pre krajiny, ktoré musia znižovať domáci a zahraničný dlh, to znamená zložitú situáciu. V dôsledku toho znižovanie verejného a súkromného zadĺženia pokračuje pomalým a nerovnomerným tempom, pričom ho sťažuje nízky nominálny rast. Ak by sa posilnila cenová a necenová konkurencieschopnosť, pomohlo by to v eurozóne opätovne nastoliť vonkajšiu rovnováhu. Členské štáty s deficitmi bežného účtu alebo vysokým vonkajším dlhom môžu prispieť k opätovnému nastoleniu rovnovážneho stavu v eurozóne tak, že prijmú opatrenia na zvýšenie produktivity. Členské štáty s veľkými prebytkami bežného účtu môžu k opätovnému nastoleniu rovnováhy v eurozóne prispieť tak, že realizujú štrukturálne reformy a iné opatrenia, ktoré uľahčia presmerovanie nadmerných úspor do domáceho dopytu. To možno dosiahnuť najmä posilňovaním investícií a podporou výraznejšieho rastu miezd. Ďalšie príležitosti na dosiahnutie tohto cieľa ponúka súčasné prostredie vyznačujúce sa nízkymi úrokovými sadzbami, a to najmä v krajinách s výrazným fiškálnym priestorom.

Nevyriešených stále zostáva viacero nerovnováh. V niektorých krajinách pretrváva veľmi vysoká miera súkromného, verejného a vonkajšieho zadĺženia. V snahe znížiť zraniteľnosť krajiny – aj vzhľadom na predpokladaný návrat zvýšenej miery inflácie a úrokových sadzieb – je nevyhnutné udržať stabilne klesajúcu tendenciu tohto dlhu. Kapitálové vankúše vo finančnom sektore boli posilnené, no ako problematická sa ukazuje nízka ziskovosť spolu s vysokým podielom nesplácaných úverov. Podmienky na trhu práce sa síce plošne zlepšujú, no pretrvávajúca vysoká nezamestnanosť a nerovnosť sú naďalej zdrojom sociálnych ťažkostí a nepriaznivo vplývajú na ekonomickú výkonnosť niektorých členských štátov. V čoraz väčšom počte členských štátov výzvy súvisia s výraznými pohybmi v cenách nehnuteľností.

Vo februári 2017 Komisia zistila nerovnováhy v 12 členských štátoch; príslušné následné opatrenia sú súčasťou odporúčaní pre jednotlivé krajiny, v ktorých sa odkazuje na problémy identifikované v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe. Hĺbkové preskúmanie bolo vykonané v prípade 13 členských štátov. Dospelo sa k záveru, že vo Fínsku už nerovnováhy nepretrvávajú, zatiaľ čo v šiestich krajinách (Nemecko, Írsko, Španielsko, Holandsko, Slovinsko a Švédsko)

nerovnováhy existujú a v šiestich ďalších krajinách (Bulharsko, Francúzsko, Chorvátsko, Taliansko, Cyprus a Portugalsko) existujú nerovnováhy nadmerné. Pokiaľ ide o Cyprus, Taliansko a Portugalsko, Komisia vo februári oznámila, že vzhľadom na úroveň ambícií ich národných programov reforiem opätovne preskúma svoje hodnotenie.

Rámček 1. Posúdenie národných programov reforiem Talianska, Cypru a Portugalska

Komisia vo februári 2017 oznámila, že v Taliansku, na Cypre a v Portugalsku existujú nadmerné nerovnováhy a že v nadväznosti na pretrvávajúce štrukturálne nedostatky, ktoré vyplynuli z analýzy vykonanej v rámci hĺbkových preskúmaní, toto posúdenie v máji opätovne preskúma. Komisia nepretržite sleduje vývoj v týchto troch krajinách, pričom sa zameriava najmä na politické záväzky vytýčené v ich národných programoch reforiem, ktoré predložili v apríli.

V programe Cypru sú podrobne opísané politické iniciatívy plánované v krátkodobom až strednodobom horizonte, ktorých cieľom je riešiť iné ekonomické a štrukturálne problémy. Tieto problémy sa majú riešiť najmä zefektívnením verejného sektora, dosiahnutím lepšieho fungovania rámca pre platobnú neschopnosť, zjednodušením vydávania a prevodu listov vlastníctva a modernizáciou súdneho systému. Program zároveň prezentuje politické opatrenia zamerané na zvýšenie konkurencieschopnosti a odstránenie prekážok brániacich prílevu investícií, a to najmä ďalšou implementáciou akčného plánu v oblasti rastu. Hoci sa mnohé reformné záväzky javia ako dostatočne ambiciózne na to, aby riešili problémy krajiny, podrobné informácie o tom, kedy budú prijaté a vykonané, vo všeobecnosti chýbajú.

Taliansky národný program reforiem na rok 2017 prezentuje krátkodobé a strednodobé záväzky, ktoré nadväzujú na predchádzajúce vydania programu. Medzi opatrenia, ktoré majú byť prijaté do polovice roka 2017, patrí konečné prijatie odkladaných zákonov týkajúcich sa hospodárskej súťaže, reforma trestného konania a inštitútu premlčania a vykonanie zákona o boji proti chudobe. Plánované sú aj opatrenia súvisiace s vyjednávaním na úrovni podnikov, posunom daňového zaťaženia a privatizáciou. V strednodobom horizonte sa program zameriava najmä na verejné financie, zdaňovanie, trh práce, bankový a úverový systém, hospodársku súťaž, verejnú správu a justičný systém, ako aj investície. Aj keď sa mnohé reformné záväzky javia ako dostatočne ambiciózne na to, aby vhodným spôsobom riešili problémy krajiny, ich dôveryhodnosť závisí od ich vykonania v praxi.

Národný program reforiem Portugalska na rok 2017 prezentuje strednodobú ekonomickú a sociálnu stratégiu v nadväznosti na program z roku 2016. Cieľom navrhovaných opatrení je zvýšiť úroveň zručností ekonomicky činného obyvateľstva; riešiť segmentáciu trhu práce, zlepšiť podnikateľské prostredie a zvýšiť konkurencieschopnosť portugalských firiem; riešiť dlhy firiem a nezamestnanosť; modernizovať verejnú správu a zlepšiť sociálnu ochranu. Hoci sa mnohé reformné záväzky javia ako dostatočne ambiciózne na to, aby vhodným spôsobom riešili problémy krajiny, v dokumente nie sú uvedené podrobné údaje ani konkrétne plány

vykonávania v niektorých kľúčových oblastiach, ako je napríklad znižovanie súkromného a verejného dlhu. Portugalské orgány poskytli ďalšie podrobné údaje o opatreniach a ich načasovaní v liste zo 14. mája 2017.

V dôsledku týchto posúdení a pri zohľadnení všetkých dostupných informácií dospela Komisia k záveru, že v súčasnosti neexistujú analytické dôvody na to, aby sa pristúpilo k ďalším opatreniam v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe, ak tieto členské štáty rýchlo a v plnej miere uskutočnia reformy stanovené v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny, ktoré im boli adresované. Komisia bude tieto tri krajiny naďalej monitorovať, ako monitoruje všetky krajiny s nadmernými nerovnováhami, a to najmä prostredníctvom „osobitného monitorovania“.

Komisia posilnila monitorovanie vykonávania politík v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe. V súlade s rozhodnutím prijatým minulý rok na zjednodušenie kategórií členských štátov, na ktoré sa vzťahuje postup pri makroekonomickej nerovnováhe, bol postup „osobitného monitorovania“ uplatnený na všetky krajiny s nerovnováhami alebo nadmernými nerovnováhami. Hĺbka postupu monitorovania odzrkadľuje rozsah problémov a závažnosť nerovnováh. Cieľom je prispieť k rýchlejšej a komplexnejšej politickej reakcii na zistené nerovnováhy prostredníctvom zintenzívnenia dialógu medzi Komisiou a vnútroštátnymi orgánmi.

3. HLAVNÉ CIELE ODPORÚČANÍ NA ROKY 2017 – 2018

Celkovým cieľom odporúčaní je dosiahnuť väčšiu tvorbu pracovných miest a rýchlejší rast pri súčasnom rešpektovaní aspektov sociálnej spravodlivosti. Odporúčania sú zvolené na základe rozsiahlej politickej analýzy a zapojenia kľúčových zainteresovaných strán. Sú založené na problémoch, ktoré boli zistené v rámci ročného prieskumu rastu, postupu pri makroekonomickej nerovnováhe, dohľadu nad plnením Paktu stability a rastu, pri návštevách v jednotlivých krajinách, v rámci konzultácií s členskými štátmi, na tripartitnom sociálnom samite, na každoročnej konferencii s občianskou spoločnosťou o inkluzívnom raste a v odporúčaniach pre eurozónu.

Výzvy v jednotlivých členských štátoch sa značne odlišujú. V niektorých členských štátoch, napríklad v členských štátoch, v ktorých existujú nadmerné nerovnováhy, si zistené problémy vyžadujú komplexné a niekedy naliehavé politické opatrenia. V iných členských štátoch, kde sú hospodárske výsledky vo všeobecnosti uspokojivé a výzvy majú osobitnejší charakter, sú odporúčané cielenejšie politické opatrenia. Tieto rozdiely sú premietnuté v počte odporúčaní, ktoré sú adresované každému členskému štátu, a v ich rozsahu a formulácii. Od členských štátov sa očakáva, že prijmú opatrenia na riešenie všetkých problémov zistených v komplexnej analýze obsiahnutej v správach o krajinách, ktoré boli uverejnené vo februári, a to aj

v prípade, že tieto problémy priamo nefigurujú v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny. Osobitná pozornosť by mala byť venovaná náležitému poradiu reforiem a prijímaniu sprievodných opatrení, ak je to vhodné, na základe posúdenia distribučného vplyvu reforiem.

Trh práce

Mnohé členské štáty implementovali reformy na posilnenie výkonnosti trhov práce, no na riešenie vysokej úrovne nezamestnanosti treba vynaložiť ďalšie úsilie. Minulé reformy už prinášajú výsledky, pokiaľ ide o vytváranie pracovných miest a zlepšovanie podmienok na trhu práce. Naliehavými prioritami však zostáva nezamestnanosť mladých ľudí a dlhodobá nezamestnanosť a treba vyvinúť ďalšie úsilie, aby sa podporili odolné a inkluzívne trhy práce. Medzi tieto priority patrí riešenie segmentácie trhu práce a zvyšovanie účinnosti aktívnych politík trhu práce (napríklad v Belgicku, Bulharsku, Írsku, Taliansku, Litve, Maďarsku, Portugalsku a Rumunsku) a sociálnych politík (napríklad v Bulharsku, Litve a Španielsku). Podobne existuje potreba vypracovať systémy kolektívneho vyjednávania, ktoré by viac podporovali vytváranie pracovných miest a zvyšovanie rastu produktivity. V niektorých krajinách, ktoré dosahujú plnú zamestnanosť alebo sú blízko tohto stavu, by sa zvyšovaním reálnych miezd mohlo dosiahnuť zrýchlenie rastu, čo by malo pozitívny vplyv na celkovú spotrebu. Tým by sa mohlo prispieť k zníženiu veľkého prebytku bežného účtu v Nemecku a Holandsku.

Segmentácia trhu práce má negatívny vplyv na produktivitu a rozvoj ľudského kapitálu. Štrukturálne zmeny v zamestnanosti viedli k zvýšeniu podielu foriem práce na dobu určitú. Nové formy zamestnania môžu zvýšiť pracovné príležitosti a podporiť rozvoj podnikania. Zároveň však môžu obmedziť prístup k sociálnej ochrane, odbornej príprave a službám zamestnanosti, oslabiť istotu zamestnania a ohroziť dosiahnutie cieľa, ktorým je vytváranie kvalitných pracovných miest.

Treba vyvinúť väčšie úsilie, aby sa dosiahlo zlepšenie účasti na trhu práce. Napriek priebežnému zvyšovaniu účasti žien na trhu práce a určitým opatreniam na zlepšenie rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom pretrvávajú výrazné rozdiely v zamestnávaní a odmeňovaní žien a mužov. Komisia preto neprestáva členským štátom navrhovať, aby v tejto oblasti konali. Zároveň je potrebné dodatočné úsilie na lepšiu integráciu migrantov a ľudí s migrantským pôvodom na trhu práce (napríklad v Belgicku, Francúzsku, Holandsku, Rakúsku a Fínsku).

Na podporu aktívnejšej staršej populácie je potrebná kombinácia dôchodkových reforiem, politík trhu práce, celoživotného vzdelávania a politík v oblasti zdravotníctva. U starších pracovníkov došlo k zvýšeniu účasti na trhu práce, no v mnohých krajinách je miera ich zamestnanosti stále nízka. Vzhľadom na starnutie obyvateľstva a vyšší index ekonomického zaťaženia je nevyhnutné zapojiť starších ľudí do trhu práce, aby sa zabezpečilo, že systémy sociálnej ochrany budú udržateľné

a primerané. Pre blaho starších občanov je zároveň dôležité, aby ostali aktívni a zdraví. Práve preto Komisia navrhla niekoľko odporúčaní v týchto oblastiach, v ktorých sa prijímalo menej opatrení a v ktorých sú príslušné výzvy naliehavejšie (napríklad v Nemecku, Chorvátsku, Luxembursku, Rakúsku, Poľsku a Slovinsku). Členské štáty úspešne realizovali príslušné reformy svojich systémov zdravotnej starostlivosti. Existujú však členské štáty, v ktorých na výsledky v oblasti zdravotnej starostlivosti, jej udržateľnosť a prístupnosť negatívne vplyvajú neustále nízke financovanie, neefektívne rozdeľovanie zdrojov, nadmerné využívanie ústavnej starostlivosti, vysoké hotovostné doplatky a nedostatok personálu. Týmto problémom sa venuje niekoľko odporúčaní (napríklad v prípade Lotyšska, Rakúska a Rumunska).

Dôležitý je príspevok sociálneho dialógu. Je nevyhnutné zabezpečiť, aby sociálni partneri dostali mandát plne sa podieľať na kolektívnom vyjednávaní v súlade s vnútroštátnou praxou. Napriek dobrému fungovaniu sociálneho dialógu je na zvýšenie miery zodpovednosti medzi sociálnymi partnermi a jej účinnosti potrebné zapájať ich – a zapájať ich konštruktívnym spôsobom – do návrhu a vykonávania príslušných politík a reforiem.

Systémy sociálnej ochrany a nerovnosť

Systémy sociálnej ochrany musia poskytovať podporné služby všetkým a primeranú podporu príjmu tým, ktorí ju potrebujú, pričom budú podporovať zamestnanosť a účasť na trhu práce tých, ktorí môžu pracovať. Potrebná je vhodná rovnováha medzi adaptabilitou a bezpečnosťou, a to vrátane primeranej úrovne krytia a trvania sociálnej ochrany. Potrebné sú aj reformy, vďaka ktorým sa oplatí pracovať, aby sa podporil prechod ľudí od nečinnosti do zamestnania.

Pri návrhu politických reforiem a monitorovaní ich vykonávania treba venovať pozornosť nerovnosti v oblasti príjmov a chudobe. Ako je uvedené v ročnom prieskume rastu a ako je ďalej konkretizované v analýze obsiahnutej v správach o jednotlivých krajinách, v niektorých členských štátoch bol zaznamenaný kritický nový sociálno-ekonomický vývoj. Týka sa nerovnosti v oblasti príjmov alebo sociálno-ekonomickej nerovnosti vo vzdelávaní a výsledkoch v oblasti zdravia. Pri návrhu ekonomických politík to treba brať na zreteľ. Navyše platí, že členské štáty s najvyššou úrovňou nerovnosti majú zároveň tendenciu vykazovať vyššiu mieru chudoby. Na riešenie nerovnosti v oblasti príjmov a chudoby treba prijať komplexný súbor preventívnych a zmierňujúcich politík. Patria sem rovnaký prístup k vzdelávaniu a zdravotnej starostlivosti, zlepšené príležitosti na trhu práce a vyhliadky na príjem, cenovo dostupné a kvalitné služby a vhodne navrhnuté daňovo-dávkové systémy.

Ak sa prostredníctvom progresívnosti daňových systémov, dobrého výberu daní a poskytovania primeraných sociálnych dávok skombinujú daňovo-dávkové systémy, môže to prispieť k riadeniu zamestnanosti a zníženiu nerovností

v oblasti príjmov i chudoby. Hoci návrh vnútroštátnych daňových systémov je výsadným právom členských štátov, zo skúseností vyplýva, že nízka progresívnosť daní spolu s ich slabým výberom a slabou záchrannou sociálnou sieťou škodia spoločnosti i hospodárskemu rastu. V tomto kontexte bolo predložených niekoľko odporúčaní, ktorých cieľom je zlepšiť primeranosť a pokrytie záchranných sietí (napríklad pokiaľ ide o minimálny príjem) a transparentnosť a koordináciu sociálnych dávok.

Vzdelávanie

Na zlepšenie vyhliadok ľudí na trhu práce a zachovanie rastu inovácií a produktivity sú nevyhnutné lepšie zručnosti. U pracovníkov s nízkou kvalifikáciou existuje nižšia miera zamestnanosti, pričom na týchto pracovníkov pripadá veľký podiel dlhodobo nezamestnaných. Pre zvládnutie technologického pokroku, zachovanie rastu produktivity a riešenie starnutia obyvateľstva je zároveň nevyhnutné investovať do rozvoja zručností, podporiť prechod od nízko kvalifikovanej práce k zamestnaniu s vyššou kvalifikáciou a podporiť kariérne príležitosti. Reformy musia zahŕňať kroky na zvýšenie zručností, resp. preškolenie obyvateľstva so základnými zručnosťami a zlepšenie relevantnosti vzdelávania, odborného vzdelávania a prípravy, terciárneho vzdelávania a celoživotného vzdelávania pre trh práce. Úsilie by sa malo zamerať aj na znižovanie nerovností v prístupe ku kvalitnému vzdelávaniu, a to najmä pre znevýhodnené skupiny, ako sú Rómovia a študenti s migrantským pôvodom. Všetky tieto opatrenia zároveň podčiarkujú význam sociálnych partnerov pri zaisťovaní ponuky vysokokvalifikovanej práce s vysokou produktivitou a príležitostí na celoživotné vzdelávanie. Odporúčania týkajúce sa problematiky vzdelávania sú tento rok navrhnuté Rakúsku, Belgicku, Bulharsku, Španielsku, Francúzsku, Litve, Cypru, Chorvátsku, Maďarsku, Rumunsku, Slovensku a Spojenému kráľovstvu.

Finančný sektor

Odstránenie pretrvávajúcich zraniteľných miest v bankovom sektore by prispelo k podpore oživenia a posilnilo by financovanie európskych podnikov. Zatiaľ čo v posledných rokoch prebiehal v členských štátoch proces ozdravovania bankových súvah, vysoké úrovne nesplácaných úverov, neefektívnosť bankových modelov a ich nadmerné kapacity negatívne ovplyvňujú ziskovosť bánk a obmedzujú ich schopnosť poskytovať úvery reálnej ekonomike. Komisia predložila komplexný legislatívny balík, ktorý je zameraný najmä na ďalšie zníženie rizík a posilnenie odolnosti bankového sektora EÚ. Komisia zároveň v júni 2017 predloží strednodobé preskúmanie akčného plánu na dobudovanie únie kapitálových trhov.

Vysoký počet nesplácaných úverov je pozostatkom nadmerného poskytovania úverov pred krízou a výsledkom následného dlhšieho obdobia pomalého rastu. Oživenie hospodárskeho rastu a domáce politické opatrenia pomohli v niektorých členských štátoch (Írsko, Chorvátsko a Slovinsko) dosiahnuť postupné znižovanie

úrovne takýchto úverov. V niekoľkých ďalších krajinách je však samotné oživenie naďalej brzdené obmedzenou mierou poskytovania bankových úverov, čoho príčinou je vysoká úroveň nesplácaných úverov. Pomôcť uniknúť z takýchto „začarovaných kruhov“ by v týchto krajinách mohli rozhodné politické opatrenia s cieľom podporiť riešenie takýchto úverov.

Treba konať tak v oblasti znižovania vysokého počtu existujúcich nesplácaných úverov, ako aj v oblasti prevencie ich opakovaného hromadenia v budúcnosti.

Keďže hospodárske a finančné systémy sú v EÚ úzko prepojené, vysoké počty nesplácaných úverov v niekoľkých členských štátoch majú rozsiahle účinky presahovania do iných členských štátov. Aj keď politické nástroje sú viac-menej v rukách členských štátov, spoločnou stratégiou na úrovni EÚ by sa mohol podporiť komplexnejší prístup a koordinované opatrenia na vnútroštátnej i európskej úrovni. V odporúčaní pre eurozónu sa vyzýva na prijatie účinnej stratégie pre celú eurozónu, v ktorej by sa riešili riziká ohrozujúce životaschopnosť bankového sektora.

Na podporu riešenia nesplácaných úverov a zvyšovania miery návratnosti prostriedkov sú potrebné účinné rámce platobnej neschopnosti, a to najmä efektívna mimosúdna reštrukturalizácia. Medzi tieto opatrenia patrí zvyšovanie transparentnosti a zverejňovania informácií, posilňovanie dátových infraštruktúr na uľahčenie transakcií a obsluha špecializovanými nebankovými inštitúciami a predaj takýmto inštitúciám. V snahe riešiť veľký existujúci objem nesplácaných úverov by sa mali zvážiť možnosti, ako uľahčiť urýchlené ozdravenie súvah. Medzi tieto možnosti by malo patriť proaktívnejšie využívanie právomocí v oblasti dohľadu, ako aj uľahčenie predaja takýchto aktív. Komisia odporučila, aby sa opatrenia prijali v Bulharsku, Írsku, Taliansku, na Cypre, v Portugalsku a Slovinsku.

Investičné a podnikateľské prostredie

Ekonomická stabilita a vykonávanie reforiem prispeli k oživeniu investícií, ktoré v niektorých členských štátoch presiahli predkrízové úrovne. Stále však treba vyvinúť ďalšie úsilie na zvýšenie objemu kapitálu, nehmotného kapitálu a infraštruktúr a na kompenzáciu výpadku investícií, ktorý sa nahromadil od prepuknutia krízy. Komisia uskutočnila posúdenie pokroku, ktorý sa dosiahol pri odstraňovaní vnútroštátnych prekážok brániacich prílevu investícií, a posúdenie prioritných reforiem, ktoré prebiehajú, pričom tieto posúdenia potvrdzujú, že významná časť odporúčaní pre jednotlivé krajiny v týchto oblastiach nebola plne vykonaná. Členské štáty by mali využiť prevládajúce priaznivé makroekonomické podmienky na to, aby posilnili verejné investície na urýchlenie tempa reforiem a vytvorili príležitosti na súkromné investície. Členské štáty – najmä tie, ktoré majú fiškálny priestor – by zároveň mali zachovať stúpajúci trend verejných investícií.

Miera verejných investícií do vzdelávania, infraštruktúry a výskumu a inovácií by mala narásť v tých krajinách, ktoré disponujú priestorom na zvyšovanie verejných výdavkov. V niekoľkých členských štátoch treba zlepšiť verejnú

infraštruktúru, ktorá má vplyv na produktivitu, ako napríklad širokopásmové siete, komunikácie alebo inovácie. V mnohých iných členských štátoch treba investovať do sociálneho bývania, vzdelávania, zdravotníctva a sociálnych služieb. Vo všetkých prípadoch by transparentné a vhodné uplatňovanie postupov obstarávania malo pomôcť maximalizovať efektivitu pri využívaní rozpočtových prostriedkov verejného sektora.

Rýchlosť a sila ozdravenia však závisí od rozhodnejšieho prílevu súkromných investícií. Vykonávaním Investičného plánu pre Európu sa pomáha zabezpečiť optimálne využívanie verejných investícií, pričom tento plán je akýmsi katalyzátorom pre súkromné investície. V mnohých častiach Európy sa tým posilňuje vplyv európskych štrukturálnych a investičných fondov. Štrukturálne reformy pomáhajú vytvárať podnikateľské prostredie, ktoré v členských štátoch podporuje prílev investícií zo súkromného sektora. Administratívne reformy boli zrýchlené v krajinách, v ktorých boli najviac potrebné. Stále však treba vynaložiť značné ďalšie úsilie. V kľúčových sektoroch sa stále ešte len vypracúva stabilná zásoba projektov.

Je potrebné ďalšie úsilie na zlepšenie účinnosti justičných systémov a na predchádzanie korupcii a boj proti nej. V niekoľkých členských štátoch sú to kľúčové problémy, ktoré sťažujú prílev investícií, efektívne rozdeľovanie zdrojov, hospodársku výkonnosť a rast. Riešenie týchto výziev je nevyhnutné na to, aby sa zlepšila dôvera podnikov a investičné prostredie, zefektívnili verejné výdavky, podporila spravodlivosť a zlepšila hospodárska, sociálna a územná súdržnosť. Táto situácia si vyžaduje nepretržité, odhodlané a ucelené opatrenia najmä v tých sektoroch, ktoré sú najviac náchylné na korupciu: verejné obstarávanie, verejná správa, podnikateľské prostredie, zdravotná starostlivosť. Medzi ostatné výzvy patria: fragmentované rámce na predchádzanie korupcii a nevhodné kontrolné mechanizmy; nedostatky v právnom rámci na boj proti korupcii alebo v presadzovaní existujúcich protikorupčných pravidiel; nedostatočné iniciatívy v oblasti oznamovania nekalých praktík a schránkových spoločností; nedostatočné stíhanie korupcie na najvyšších miestach; neformálne platby za zdravotnú starostlivosť; nedostatočná hospodárska súťaž a transparentnosť v postupoch verejného obstarávania.

Trhy s výrobkami a službami

Reformy trhov s výrobkami a službami vo väčšine krajín stále nedosahujú dostatočný pokrok. Reformy by mali prebehnúť v členských štátoch, ktoré sa na ne ešte neodhodlali. Vo väčšine prípadov boli reformy buď predložené alebo ohlásené, no ešte ich treba zintenzívniť, schváliť a rozhodným spôsobom vykonať. Ak boli reformy prijaté a sú v procese vykonávania, treba prijať opatrenia na zabezpečenie ich rozhodného vykonania, a čo je najdôležitejšie na konsolidáciu reforiem, aby sa predišlo ich potenciálnemu zvráteniu.

Reformy sú obzvlášť dôležité v oblasti služieb pre podniky a maloobchodnej distribúcie vzhľadom na vplyv, ktorý tieto sektory majú na produktivitu sektora ostatných služieb a spracovateľského priemyslu. V týchto oblastiach boli spustené osobitné odvetvové iniciatívy a v minulých septembrových kolách bolo členským štátom odporúčané, aby v týchto odvetviach realizovali reformy. Na podporu rastu produktivity v sektoroch služieb i v iných sektoroch, ktoré ich služby využívajú ako vstupy, bude nevyhnutné nájsť komplementárne spôsoby vykonávania týchto opatrení a reforiem, ako aj iné snahy na zvýšenie miery hospodárskej súťaže na týchto trhoch. Pomohla by sa tým zlepšiť konkurencieschopnosť v primárnom sektore i sektore používateľov. Z lepšej hospodárskej súťaže a nižších cien odborných služieb by profitovali najmä malé a stredné podniky. Tieto reformy by zároveň mali umožňovať rozvoj nových obchodných modelov a inovácií.

Verejné financie

Očakáva sa, že verejné financie v eurozóne i v EÚ ako celku sa budú nadalej zlepšovať. Deficit verejných financií a verejný dlh profitovali z prebiehajúceho mierneho hospodárskeho rastu a výnimočne nízkych úrokových sadzieb a v roku 2016 zaznamenali v eurozóne i celej EÚ ďalší pokles (deficit na úrovni 1,5 %, resp. 1,7 % HDP a dlh na úrovni 91,3 %, resp. 85,1 % HDP). Deficit verejných financií má podľa očakávaní pokračovať v poklese tak v roku 2017, ako aj v roku 2018 a ak nedôjde k zmene politiky, v roku 2018 má dosiahnuť úroveň 1,3 % HDP v eurozóne a 1,5 % v celej EÚ. Dlh verejnej správy má podľa predpokladov v rokoch 2017 a 2018 takisto ďalej klesať, a to tak v eurozóne, ako aj v EÚ ako celku. V eurozóne má podľa predpokladov v roku 2017 dosiahnuť 90,3 % (84,7 % v celej EÚ) a v roku 2018 má byť na úrovni 88,8 % (83,6 % v celej EÚ). Ide o najnižšie úrovne od roku 2012. Znižovanie dlhu možno pripísať hlavne primárnym prebytkom, zníženým úrokovým výdavkom, rastu reálneho HDP (hoci miernemu) a očakávanému nárastu inflácie.

Po niekoľkých rokoch rozpočtovej konsolidácie boli zámery fiškálnej politiky v eurozóne i EÚ v roku 2016 nadalej vo všeobecnosti neutrálne a v roku 2017 majú zostať také isté. V súvislosti s navrhovanými odporúčaniami pre jednotlivé krajiny možno konštatovať, že fiškálna úprava požadovaná od členských štátov, na ktoré sa vzťahuje preventívna časť paktu a ktoré ešte nedosiahli svoj strednodobý rozpočtový cieľ, je v súlade s Paktom stability a rastu. V prípade členských štátov, na ktoré sa vzťahuje nápravná časť paktu, sa v navrhovaných odporúčaníach opätovne uvádza potreba dodržiavať požiadavky postupu pri nadmernom deficite. Dosiahnutie stabilného klesania dlhových pomerov je obzvlášť dôležité v tých krajinách, v ktorých existuje vysoký dlh a v ktorých by mohla existovať zvýšená zraniteľnosť voči výkyvom finančného trhu. Celkovo by tieto úpravy a účely splnenia požiadaviek paktu v plnom rozsahu znamenali v roku 2018 mierne reštriktívne súhrnné zámery fiškálnej politiky pre eurozónu ako celok.

Podľa existujúcich pravidiel Paktu stability a rastu sa preto členským štátom eurozóny, ktoré majú fiškálny priestor, odporúča, aby tento priestor využili na podporu domáceho dopytu, najmä investícií do infraštruktúry, výskumu a inovácií. Posilnilo by to ich rastový potenciál a viedlo by to k lepšiemu rozloženiu fiškálnej úpravy naprieč eurozónou. Zároveň by to v roku 2018 prispelo k dosiahnutiu vo všeobecnosti vhodnejších zámerov fiškálnej politiky pre eurozónu ako celok. Malo by to význam pre dosiahnutie správnej rovnováhy medzi dosahovaním udržateľnosti verejných financií a ochranou prebiehajúceho oživenia hospodárskej činnosti a zamestnanosti. Pri prijímaní politických opatrení na dosiahnutie odporúčenej rozpočtovej úpravy v rámci preventívnej časti paktu by členské štáty navyše mali zvážiť potrebu podporovať oživenie a jeho potenciálny vplyv na zamestnanosť. Pri uskutočňovaní svojich budúcich posúdení je Komisia pripravená využiť určitú mieru voľného uváženia, ak by vplyv rozsiahlej fiškálnej úpravy na rast a zamestnanosť bol obzvlášť výrazný. V uvedenom kontexte využije akékoľvek aktualizované informácie týkajúce sa predpokladanej pozície v hospodárskom cykle každého členského štátu a v tejto súvislosti bude úzko spolupracovať s Radou. Je to v súlade s prístupom, ktorý Komisia už uviedla vo svojom oznámení z januára 2015 o čo najlepšom využívaní flexibility v rámci pravidiel Paktu stability a rastu a vo svojom oznámení z novembra 2016 o pozitívnych zámeroch fiškálnej politiky pre eurozónu.

V snahe nájsť zdroje na financovanie strednodobých až dlhodobých investičných projektov by sa členské štáty mali zamerať na zlepšovanie štruktúry svojich verejných financií. Osobitná pozornosť by sa mala venovať náležitému rozdeľovaniu verejných príjmov a výdavkov medzi jednotlivé politické oblasti, čo by malo viesť ku kombinácii, ktorá by viac podporovala rast. Treba vynaložiť väčšie úsilie na zefektívnenie a zlepšenie účinnosti daní a verejných výdavkov na všetkých úrovniach verejnej správy. To sa môže ukázať ako zásadné pri obmedzovaní celkových nákladov verejného sektora a môže to poskytnúť priestor na podporu politik, ktoré pomáhajú podporiť rast, produktivitu a sociálne začlenenie – napríklad investovaním do sociálnej infraštruktúry a modernizáciou zručností pracovníkov. Podnikateľská činnosť a sociálna spravodlivosť by profitovali tak z realizácie účinnej, dobre fungujúcej verejnej správy, ako aj z primeranej úrovne sociálnych služieb a verejných statkov.

Rámček 2. Aktuálny vývoj v oblasti dohľadu v rámci Paktu stability a rastu

Na základe posúdenia programov stability a konvergenčných programov z roku 2016 Komisia zároveň prijala niekoľko opatrení v rámci Paktu stability a rastu.

Komisia odporúča ukončiť postup pri nadmernom deficite v prípade Chorvátska a Portugalska. To by znamenalo, že v nápravnej časti Paktu stability a rastu by sa nachádzali iba štyri členské štáty.

Komisia prijala správy týkajúce sa Belgicka a Fínska podľa článku 126 ods. 3 ZFEÚ, v ktorých skúma, ako dodržiavajú dlhové kritérium uvedené v zmluve. V oboch prípadoch dospela k záveru, že dlhové kritérium by sa malo považovať za v súčasnosti dodržané. V prípade Belgicka sa v roku 2017 majú prijať dodatočné fiškálne opatrenia na zabezpečenie všeobecného dodržania postupu úpravy smerom k strednodobému cieľu v rokoch 2016 a 2017 posudzovaných spoločne. V prípade Fínska treba poznamenať, že rýchle prijatie a vykonanie štrukturálnych reforiem zameraných na zvýšenie produktivity a ponuky pracovnej sily majú kľúčový význam na zlepšenie vyhliadok rastu v strednodobom horizonte a na zlepšenie fiškálnej udržateľnosti.

Komisia navyše adresovala varovanie Rumunsku týkajúce sa existencie značnej odchýlky od postupu úprav smerom k strednodobému rozpočtovému cieľu v roku 2016 a odporúča Rade, aby prijala odporúčanie pre Rumunsko, aby v roku 2017 prijalo vhodné opatrenia s cieľom odstrániť túto značnú odchýlku. Ide o prvý prípad uplatnenia tohto postupu v rámci hospodárskeho riadenia EÚ. Orgánom poskytuje príležitosť prijať nápravné opatrenia, ktorých cieľom je predísť začatiu postupu pri nadmernom deficite.

Na základe posúdenia programov stability na rok 2017 sa Komisia ústretovo stavia k žiadostiam Litvy a Fínska o uplatnenie flexibility. V prípade Fínska je flexibilita poskytnutá vzhľadom na plánované vykonanie zásadných štrukturálnych reforiem – najmä paktu konkurencieschopnosti a dôchodkovej reformy – a investícií. V prípade Litvy je flexibilita poskytnutá vzhľadom na plánované vykonanie reforiem zameraných na zlepšenie udržateľnosti dôchodkového systému prostredníctvom posilnenej indexácie a postupného zvyšovania odpracovaného času započítavaného do nároku na dôchodok.

4. ZÁVER

Štrukturálne reformy spolu s lepším využívaním verejných rozpočtov sú nevyhnutné na to, aby pomohli hospodárstvu EÚ realizovať jeho plný potenciál. Súbor odporúčaní, ktoré predložila Komisia, vychádza tak z európskej perspektívy, ako aj z perspektívy jednotlivých členských štátov. Odporúčania sa riadia prioritami EÚ a eurozóny vytýčenými v ročnom prieskume rastu a odporúčaniami pre hospodársku politiku eurozóny. Zároveň vychádzajú z podrobného dialógu

s členskými štátmi, ktorý sa uskutočnil prostredníctvom správ o jednotlivých krajinách, bilaterálnych rozhovorov a návštev, a z programu reforiem, ako je vytýčený v národných programoch reforiem a programoch stability a konvergenčných programoch. V odporúčaní sa riešia najnaliehavejšie výzvy, ktoré bránia tvorbe väčšieho počtu pracovných miest alebo rýchlejšiemu rastu.

Komisia vyzýva Radu, aby schválila navrhovaný prístup pre odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2017 – 2018 a súvisiace rozhodnutia v rámci Paktu stability a rastu. Zároveň vyzýva členské štáty, aby ich vykonali v plnej miere a včas. Komisia bude naďalej spolupracovať so zainteresovanými stranami na všetkých úrovniach, aby zabezpečila ich širokú angažovanosť, ako aj účinné monitorovanie a vykonávanie. Komisia dokáže na požiadanie zároveň členským štátom poskytnúť pomoc pri reformách prostredníctvom novo zriadenej služby na podporu štrukturálnych reforiem a prostredníctvom čo najlepšieho využívania európskych štrukturálnych a investičných fondov.

TABUĽKA 1 – POLITIKY, KTORÝCH SA TÝKAJÚ ODPORÚČANIA PRE JEDNOTLIVÉ KRAJINY NA ROK 2017

Širšia kategória	Oblasti politiky	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	ES	FI	FR	HR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	RO	SE	SI	SK	UK
Verejné financie a zdaňovanie	Fiškálna politika a fiškálne riadenie																											
	Dlhodobá udržateľnosť verejných financií vrátane dôchodkov																											
	Znižovanie daňového zaťaženia práce																											
	Rozširovanie daňového základu																											
	Znižovanie zvýhodnenia dlhového financovania																											
	Boj proti daň. podvodom, zlepšovanie správy daní a boj proti vyhýbaniu sa daňom																											
Finančný sektor	Finančné služby																											
	Trh s bývaním																											
	Prístup k financovaniu																											
	Súkromná zadlženosť																											
Trh práce, vzdelávanie a sociálne politiky	Právne predpisy na ochranu zamestnanosti a rámec pre pracovné zmluvy																											
	Dávky v nezamestnanosti																											
	Aktívne politiky trhu práce																											
	Motivácia pracovať, vytváranie pracovných miest, účasť na trhu práce																											
	Mzdy a stanovovanie miezd																											
	Starostlivosť o deti																											
	Zdravotná starostlivosť a dlhodobá starostlivosť																											
	Znižovanie chudoby a sociálna inklúzia																											
	Vzdelávanie																											
	Zručnosti a celoživotné vzdelávanie																											
Štrukturálne politiky	Výskum a inovácie																											
	Hospodárska súťaž a regulačný rámec																											
	Hospodárska súťaž v oblasti služieb																											
	Telekomunikácie, poštové služby a miestne verejné služby																											
	Energetika, zdroje a zmena klímy																											
	Doprava																											
Verejná správa a podnikateľské prostredie	Podnikateľské prostredie																											
	Rámec platobnej neschopnosti																											
	Verejná správa																											
	Štátne podniky																											
	Civilná justícia																											
	Tieňové hospodárstvo a korupcia																											

TABUĽKA 2 – POKROK PRI DOSAHOVANÍ CIEĽOV STRATÉGIE EURÓPA 2020

Ciele stratégie Európa 2020 pre EÚ	Údaje z roku 2010	Najnovšie dostupné údaje	V roku 2020 na základe aktuálnych trendov
1. Zvýšiť mieru zamestnanosti ľudí vo veku 20 – 64 rokov aspoň na úroveň 75 %	68,6 %	71,1 % (2016)	cieľ sa pravdepodobne splní
2. Zvýšiť kombinované súkromné a verejné investície do výskumu a vývoja na 3 % HDP	1,93 %	2,03 % (2015)	cieľ sa pravdepodobne nesplní
3a. Znížiť emisie skleníkových plynov aspoň o 20 % v porovnaní s úrovňou v roku 1990	zníženie o 14 %	zníženie o 22 % (2015)	cieľ sa pravdepodobne splní
3b. Zvýšiť podiel energie z obnoviteľných zdrojov na konečnej spotrebe energie na 20 %	12,9 %	16,7 % (2015)	cieľ sa pravdepodobne splní
3c. Postupné dosiahnutie 20 % zvýšenie energetickej účinnosti (t. j. cieľ v oblasti spotreby primárnych energetických zdrojov na úrovni 1483 Mtoe)	11,7 % nad cieľom v oblasti spotreby primárnych energetických zdrojov na úrovni 1483 Mtoe	3,1 % nad cieľom v oblasti spotreby primárnych energetických zdrojov na úrovni 1483 Mtoe (2015)	cieľ sa pravdepodobne splní
4a. Znížiť mieru predčasného ukončenia školskej dochádzky pod 10 %	13,9 %	10,7 % (2016)	cieľ sa pravdepodobne splní
4b. Zvýšiť podiel obyvateľov vo veku 30 – 34 rokov, ktorí majú ukončené terciárne vzdelanie, minimálne na 40 %	33,8 %	39,1 % (2016)	cieľ sa pravdepodobne splní
5. Znížiť počet osôb, ktoré sa nachádzajú v situácii ohrozenia chudobou a sociálnym vylúčením, aspoň o 20 miliónov	zvýšenie o 0,45 milióna (v porovnaní s východiskovým rokom 2008)	zvýšenie o 1,7 milióna (v roku 2015 v porovnaní s východiskovým rokom 2008)	cieľ sa pravdepodobne nesplní

Zdroje: Európska komisia; Európska environmentálna agentúra.